

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.
* * *
Rokopisi se ne vračajo.
* * *
List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
* * *
Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.
* * *
Nesvakirani dopisi se ne
sprejemajo.
* * *
Anonimni dopisi se ne uva-
žajo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.80
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkrat natis primeren
popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Štev. 7.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 11. januarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Gospodarski shod v Vuz- metincih.

Predvčeraj dne 9. t. mesca se je vršil v Vuzmetincih pri Štamparju lep, dobro obiskan shod vinogradnikov ljutomerskega in ptujskega političnega okraja. Prišli so vinogradniki od vseh strani divnih ljutomerskih in ormoških goric, da glasno in ogorčeno protestirajo proti nameravani uvedbi novega vinskega davka ter se posvetujejo o gospodarski organizaciji vinogradnikov, s katero bi se naj obstoječo vinsko krizo ublažilo, če ne že odpravilo.

Shod je otvoril g. župan Šinko iz Središča, ki je po kratkem pozdravu v lepem številu došlih vinogradnikov in po opominu k složnemu postopanju v gospodarskih zadevah dal besedo glavnemu poročevalcu, dr. Antonu Božiču iz Celja.

Poročevalec je obširno in zelo stvarno v enournem govoru pojasnil zborovalcem stališče vinogradnikov glede nameravanega novega vinskega davka in jih je vspodbujal k vstrajnemu delu za lastne koristi v okvirju prve južnoštajerske vinarske zadruge v Celju kot predstaviteljice vinogradniških interesov na polju vinske kupčije. Govornik je izvajal sledeče:

Še pred kratkim časom se je hvalil tedanji avstrijski finančni minister Koritowsky, da so državne blagajne polne ter da je denarno gospodarstvo avstrijske državne polovice v vzornem redu. — Celi svet je bil prepričan, da je napočil za Avstrijo zlati vek in zastopniki širokih mas, politični voditelji so govorili z vso resnobo o davčni preosnovi, posebno o tem, da bi se državni zemljiški davek odpravil, dokladni sistem na ta davek izpremenil, — in da bi se uredil hišnonajemninski in hišno razredni davek.

Pa od tistih časov do danes se je izpremenilo marsikaj. Namesto, da bi se danes intenzivno pečali s preosnovo na-

šega davčnega sistema, se moramo z vsemi močmi braniti proti uvedbi novih davkov, s katerimi bi se naj obdačilo najširše in gospodarsko najbolj šibke ljudske sloje.

Kje tičijo vzroki te izpremembe našega finančnega položaja, katerega slika sedanji gospod finančni minister Bilinjski kot skrajno kritičnega in slabega? — Vzroki leže deloma v pogubni znotranji avstrijski politiki, deloma v vnanji politiki avstro-ogrske monarhije.

V avstrijski notranji politiki se je od Körberja sem v vedno večji meri razvila kupčijska politika. — Za vsako večje glasovanje v državnem zboru, za vsako državno predlogo je bilo treba iskati glasove, teh pa ni bilo mogoče na drug način dobiti kakor da se je dajalo posameznim poslancem za njihove volice in celim strankam malih in večjih drotin, ki niso nikjer zalegle, ki so pa pripomogle izpraznjevati državne blagajne. — Tudi je bila vlada prisiljena, staviti zelo popularne zakonske predloge, da je s tem omogočila sprejem drugih zaposlance in stranke neprijetnih predlogov. Mislim posebno na zakonsko predlogo o projektiranih vodnih kanalih na Češkem, Moravskem Šleskem in v Galiciji. — Za predдела, račune itd. je izdala vlada že milijone Danes se pa razmotri, ali bi po teh izvrženih milijonih in potem ko se je izkazalo, da bi kanali imeli vsako leto milijonske deficite, ne da bi trgovini in obrti v večji meri koristi donášali, ne kazalo te zakonske predloge razveljaviti!

K tej nenaravno moralni notranji politiki se je priselila pogubna politika avstro-ogrskega ministerstva za vnanje zadeve. Minister baron Aehrenthal je povzročil in je odgovoren za nepotrebno aneksijo Herceg-Bosne. — Noben političen otrok ni mogel niti misliti na to, da bi se ti dve deželi kedaj odrgalo od naše monarhije. Pravno razmerje bi se dalo gotovo z lepa urediti

potom izpremembe berlinske pogodbe s katero je naša monarhija prevzela Bosno in Hercegovino v svojo upravo, bolje rečeno v svojo last. — Samolastna izprememba papirnega naslova je povzročila homatije na Balkanu, ki so nas stale naravnost ogromne svote. Izpraznili so državne blagajne, kolikor je še bilo v njih, izdali so državne blagajniške izkaznice in še ne izdan del državne rente. — Pa vse to še ni zadostovalo. Nad 350 milijonov nas je stala aneksija, vidnih koristij nam ni prinesla nobenih.

Uvidevam, da je finančnega ministra strah pred praznimi blagajnami in pred pretečim finančnim polomom. Pomagajo naj narodi, davkoplačevalci, katerih se ni vprašalo pri izdatkih. — Novi davki se naj uvedejo!

Finančni minister Bilinjski je sprva mislil med drugim na zvišani davek na pivo. Temu so se uprli delavci po velikih in industrijskih krajih, ker bi se jim z podraženjem piva podražilo njihovo življenje. — Uprli so se pivovar- narji, ker se opravičeno boje, da bi vsled podraženja piva konzum padel in se produkcija skrčila. Uprli so se kmetje-hmeljarji, v cpravičenem strahu, da se s podraženjem piva in z zmanjšanjem pivnega konzuma cene hmelju pritisnejo pod pridelovalne stroške ter se uniči njihovo eksistenco. — Združenim močem naštetih slojev se je posrečilo preprečiti zvišanje državnega davka na pivo.

Finančni minister pa ima še par lepih nakan na žepe avstrijskih držav-ljanov. Mika ga davek na žganje, ki bi naj nesel državi 15 milijonov, deželam pa 20 milijonov, mika ga obdačiti vso vino, kar se ga doma ne izpije, ampak spravi v kupčijo in promet, kar bi vrglo 11 milijonov, davek na vžigalice bi naj nosil državi 15 milijonov davek na dedščine še 10 milj. itd.

Vrhu tega sanja finančni minister o novih posojilih po več sto milijonov,

katere bo seveda treba obrestovati. — Dovoljenje in odobrenje za nekatera posojila je finančni minister že dobil v zadnjem hipu pred Novim letom, ker se je obstrukcija, ki je čuvala bolj bosaanskega kmeta kakor domačega davkoplačevalca, sama ubila ter pripustila zakonske predloge, ki bi sicer ne bile tako lahko sprejete.

O davki splošno govoriti ni moj namen. Govoril bom samo o davku na vino.

Vinski davek že obstoji in znaša od hl K 5.94 Plačuje se ga od na drobno prodanega vina. Vino v prodaji nad 56 l je davek prosto. Finančnemu ministru ta davek ne zadostuje. Ampak po njegovem naj bi bil davek splošen, plačuje naj se ga od prodaje na drobno po litrih in od kupčije na debelo po sodih nad 56 l. Plačati bi bilo davek, ko se spravi vino v promet, torej ko vinogradnik vino gostilničarju, vinotrčcu itd. proda in izroči. Od vsakega hl naj bi se plačalo 4 K. Vprašam, kake posledice bi imel nameravani davek na vino?

Prva posledica bi bila podraženje vina po gostilnah, vinarnah, vinotočih in prodajalnah. Ako bi plačal davek vinski kupec, odvalil bi plačani znesek porazdeljen in zvišan na cene vinu na gostilničarja in trgovca, ta bi pa zvišal prodajno ceno vinu v nadrobni prodaji. — Že danes je v mnogih krajih nižjim, posebno delavskim slojem naravnost nemogoče, si privoščiti boljše kapljico vina, ker jim za njihove dohodke pride predrago.

S podraženjem vina bi se konzum povzhitje) vina zmanjšal potem bi pa cena vinu nasproti vinogradniku padla, ker bi postalo povpraševanje knpcev po vinu, ki je že sedaj malo, še manjše, ponudba od strani vinogradnikov je pa vedno večja, ker se vedno več vina pridelava. Z uvedbo novega davka bi se vinska kriza še bolj poostрила.

LISTEK.

Anton Novačan:

Srčev kralj.

Povest iz Slavonije. (Dalje.)
III.

Polagoma pa so izginile vse strašljive misli in spomini na ciganko so bili zmiraj redkejši in bledejši. Moje upanje je spet ozelenelo, ko mi je slučaj naklonil srečo, da sem z ljubljeno Anko presedel in preživel cel večer v najlepših pogovorih. . . . Vsled tistih pogovorov je v meni dozorel trdni sklep in stopil sem nekega dne — bilo je spomladi po Velikonoči — do njene matere in ji razodel svojo vročo željo. Mati je privolila in Anka se ni branila. . . . V treh tednih je bila poroka in tako dalje. . .

Tukaj je gospod Horvat naenkrat prenehal in si je začel sukati novo cigareto. Pripovedoval je v tistem sladkem slavonskem narečju, s katerim bi se menda lahko izrazila najneznat-

nejša nijansa vsakega čnstva in ki je prepleteno z živim humorjem in s skladno poezijo. Kdor ga je slišal, pozabi materinščino. . . . Tako hitro se privadi uho sladkih zvokov. Od tod je sklepati, da se je v Slavoniji asimiliralo toliko tujcev, kar nam kažejo nemška in madžarska imena, da ne govorimo o slovanskih naseljencih.

Gospod Horvat si je prižgal na svetilki cigareto in je pomolčal. Zunaj je nekdo pel z visokim glasom:

Divan je kitnjasti Srijem,
u njem moram da mrijem . . .
Djevojka jedra kô dren,
sladak je poljubac njen . . .

— Čujte, kako žvižga zaljubljen čuk. . . . Pa ga bo že minulo. . . . Kolikokrat sem jo prepeval. . . . tudi jaz; takole zvečer s tamburico v rokah. . . . Pa je minulo. . .

Da nadaljujem. Prvo leto mojega zakona je preteklo prav srečno. Anka mi je rodila hčerko, in jaz sem jo oboževal. Le eno me je vznemirjalo. Kadar sem jo vprašal, ako me ljubi, je vselej

zarudela in povesila oči. Rada Te imam, dopadeš se mi in moj si, je dejala, besede „ljubiti“ pa se je izogibala in je ni izgovorila nikoli. Po porodu je postala zamišljena in otožna, večkrat sem jo presenetil v joku. . . . Zaman so bila vsa moja popraševanja in opažanja. Besede stare ciganke so mi zmiraj rojile po glavi, srčen kralj se je vrnil vmes in meni je bilo vse jasno. . .

Ona ga ljubi. . . . Ali še živi? Šest dolgih let ni bilo o njem ne duha ne sluha. Brez dvoma, ona ga še ni pozabila; še zmirom upa, da se povrne, dasi je to bilo skoro izključeno. Trpel sem ž njo in bil prijaznejši kot kdaj poprej. Tolažil sem jo in jo skušal po ovinkih prisiliti, da mi zaupa svojo bol. Ona pa je enako strmela nekam v daljavo in me ni poslušala. . .

Oba sva nekaj čakala, nekaj groznega, usodepolnega. . . . Ogibala sva se drug drugega, nisva si upala pogledati v oči. Govorila sva samo, kolikor je bilo potrebno in še to površno in

hladno. Umevno je, da sem začel izostajati in večkrat zvečer posedel v krčmi, da samo za trenutek pozabim pri vinu svojo nesrečo. Nikoli nisem bil pijanec, ali tedaj bi bil skoro postal. Ona je molčala, ni rekla niti besedice in meni se je zdelo, da ji moje pohajkovanje celo ugaja. Začel sem obupavati in bil bi nedvomno zblaznel, da se ni pojavil — Maksim.

Bilo je nekega zimskega večera. Z ženo sva sedela v topli sobi, jaz sem čital časopis, ona je slonela nad zibelko in je nspavala s tiho pesmijo malo Zdenko.

Pod oknom se začnejo koraki. Odložim časopis in čakam, da potrka na vrata, ker sem bil vajen večernih obiskov. Toda ni potrkalo, čul sem samo pesem, sprva potih, potem zmiraj jačje. . .

Sječas¹ li se onog sata,²
kad si meni oko vrata
bjele roke zavijala. . . .
Anice moja. . .

¹ se spominjaš ² tiste are.

Posledice novega davka na vino bi bile za naše vinogradništvo uničujoče. Komaj, da si je naš vinogradnik z državnimi in drugimi posojili na novo zasadil po trtni uši upostošene in uničene vinograde; komaj da je mogel v zadnjem času, ko se je pridelek z umnim, pa tudi dražjim obdelovanjem zemlje in trte zboljšal in povečal; komaj da je vinogradnik sploh mogel misliti na to, da bi začel dolgove obrestovati in najeta posojila vračati, — sedaj pa pride naj država in ga ubije in mu eksistenco onemogoči?! Ona država, ki ga je prej podpirala in mu pomagala, da se je dela novih vinogradov lotil? To ne more in ne sme biti, mi vinogradniki se ne pustimo ubiti, ne maramo živeti v zemljo! Proti vsaki uvedbi novega vinskega davka najodločnejše protestiramo! — Solidarni smo v tem vprašanju! Dolžnost naših zastopnikov pa je, da ščitijo naše življenske gospodarske interese.

Dolžnost posebno slovenskih poslancev južnih pokrajin sploh je, da nastopijo z podvojeno silo enotno proti novemu vinskemu davku, ki bi ravno slovenske in hrvaške vinorodne dežele najbolj občutljivo zadel.

Prosim da resolucijo, ki se vam bo predlagala, soglasno sprejmete. (Živahno, burno odobravanje in klici ogorčenja proti vladi!)

Dalje prihodajči.

Kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel. v štajerskem deželnem zboru.

Včeraj je bilo v dež. zboru na dnevnem redu poročilo finančnega in poljedelskega odseka glede kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel. Poročal je slovenski klerikalec dr. Korošec in je v imenu imenovanega odseka predlagal, da se odobri račun za nakup zemljišča in za stavbo in naj se vzame otvoritev šole na znanje.

Kot samo ob sebi razumljivo bi se moralo smatrati, da bodo nemške stranke predlogu svojega lastnega deželnega odbora pritrdile, toda ne! Govoriti sta morala nemška nacionalca Franz in Einspinner proti stavbi. Pokazala sta pri tem celo svoje sovraštvo nasproti spodnještajerskim Slovincem. Govorila sta, da je šola nepotrebna, izvržen denar in da bi naj šli kmečki fantje rajši v nemške šole. Pravita, da je šola preveč stala, da Slovenci niso zreli za tako šolo in kar je še enakih neslanostij.

Slovenski napredni poslanec dr. V. Kukovec je to predrzno govoričenje ostro zavrnil. Povdarjal je, da se spodje pač prav nič ne informirajo,

kaj se na Spodnjem Štajerskem godi. Če bi razmere zasledovali, bi videli, da je slovenski kmet v zadnjih letih v strokovni kmečki izobrazbi zelo napredoval, bolj nego kmetijstvo v marsikateri bolj napredni deželi. Zato potrebuje spodnještajersko kmetijstvo tudi zavod, ki bo odgovarjal duševni višini, na kateri se nahaja stanje našega kmeta; mi potrebujemo moderno izobraževališče v kmetijski stroki. Če se povdarja, da vsi, ki take šole dovršijo, ne ostanejo doma na kmetiji, je to le izjema, večina se gotovo povrne na kmetije svojih starišev in so vzgled celemu okrožju. Če se nemškim govornikom zde stroški previsoki, ali smo mi delali načrte in kupne pogodbe? In kako se je delo oddalo? Kakor se govori, je deželni odbor vsled protekcije oddal stavbo ponudniku, ki je zahteval 10.000 kron več nego drugi domači ponudniki. In tu si še upajo gospodje govoriti, da se je preveč izdalo. Kdo je kriv, če ne ravno nemški dež. odbor, ki je smatral potrebnim krpiti žepe svojim ljubljencem! — Iz govorov poslancev Franza in Einspinnerja je prav jasno razvidno, da sta poslancu one graške trgovske in obrtne zbornice, ktere dolžnost je delovati tudi na Spodnjem Štajerskem, ki pa vsled svoje zagrizenosti zoper Slovence tamkaj zanemarja svojo dolžnost. Zdaj jih pa grabi blede zavist, da se je kljub temu za Spodnje Štajersko vsaj glede kmetijstva kaj storilo. Sramota za dež. zastopstvo kot zastopstvo gospodarskih interesov prebivalstva, da se slišijo tu taki govori zoper gospodarski napredek. Dr. Kukovec izraža takemu deželnemu zboru le svoje globoko pomilovanje.

Nato je dež. odbornik grof Franc Attems govoril o zgodovini šole, povdarjal, da stroški odgovarjajo stroškom nemških kmetijskih šol in da se nikakor ni potratno postopalo. Priznati je pa moral grof Attems, da je bila stavba res oddana višjemu ponudniku, toda baje le vsled priporočila dež. stavbnega urada. (No toraj! In zakaj?) Govoril je še nemški nacionalca Otter proti šoli! Končno je zavrnil poročevalec dr. Korošec še razna nemška očitanja kot neutemeljena in predlagal sprejetje svojega predloga. Nato je večina glasovala za odobritev pogodb in računa ter ureditve šole.

Politična kronika.

Štajerski deželni zbor.

20. seja dne 10. jan.

Med poročili dež. odbora je omeniti poročilo o regulaciji Pake in Mislince. Glede prve predlaga dež. odbor, naj bi se razmere ob potoku preštudi-

rale in potem stavili primerni predlogi, glede druge, pa se predlaga, naj bi se takoj pričelo z regulacijo. — Prošnjo občine Pobrež pri Mariboru za podporo za stavbo novega mostu iz Pobreža v Melje odklanja deželni odbor, pač pa predlaga 40 tisoč kron dež. podpore za most Brezno-Rovte v Drav. dolini; to podporo lahko deželni odbor zviša do 64 tisoč kron, ako zviša tudi država svojo podporo v znesku 40 tisoč kron za most. — Za predsednika vinorejskega odseka je izvoljen pl. Kodolitsch, za podpredsednika Reitter in Roškar.

Na dnevnem redu je bil kot prva točka predlog posl. Einspinnerja in tt. proti neizmernemu streljanju n. pr. o Veliki noči, o žegnanjih, veselicah itd. Einspinner je predlagal, da bi morali vsi oni posamezniki ali društva, ki bi hoteli ob kaki priliki streljati bodisi iz možnarjev, pušk ali pištol, morali to 24 ur poprej naznaniti okr. glavarstvu in plačati neko pristojbino vprid krajevemu ubožnemu zakladu. Objednem bi pa bili obvezani poravnati vsako škodo na imovini ali zdravju, ki bi utegnili nastati pri streljanju. Za prestopke bi se naložila primerna kazen. Predlog se je odkazal obč. odseku.

Posl. Welisch je stavil predlog proti različnim nedostatom v konzumnih in gospodarskih društvih; predlog se je odkazal obrtnemu odseku. Naperjen je proti socijalističnim konzumnim in uradniškim gospodarskim društvom, ki plačajo baje le malo davka, lahko pa v svojih trgovinah delajo kar hočejo in povzročajo trgovcem veliko škodo.

Nemški kler. Krenn je predlagal, naj bi dežela nakazala šolskim vodstvom zneske, ki bi se naj razdeljevali med šolarje za pokončevanje hroščev; tudi bi se naj izdal letak, ki bi pončil prebivalstvo o pokončevanju škodljivih mrčesa in naj bi se oddajal po ceni tobačni izvleček za pokončevanje gosenic.

Predlog posl. Orniga za razširjenje deželne kleti v Gradcu in za premeščenje v Gosposko ulico, kjer je sedaj trgovina Haas in sinovi, se je odkazal vinorejskemu odseku.

Debat o dr. Koroščevem predlogu glede slov. kmet. šole v Št. Jurju ob J. ž. priobčujemo na drugem mestu.

o Cesar se obotavlja. Ko je Lukacs včeraj na Dunaju cesarju sporočil, da nima upanja za dovoljenje indemnitet v drž. zboru, si je cesar naenkrat pridržal še zadnjo besedo glede potrdila Lukacsevega kabineta. Danes sprejme cesar Khuen-Hedervarija, katerega so včeraj brzojavno poklicali na Dunaj, v posebni avdijenci. Sliši se, da bo dež. cesar sam odpravil Lu-

kacsa, ker je malo upanja na mirno rešitev ogrske krize in bo dež. poveril vodstvo vlade in novih volitev, ki so skoraj neizogibne, Khuen-Hedervariju.

o Novi hrvaški ban utegne postati grof T. Pejačević. Včeraj ga je sprejel cesar v avdijenci in se je dal natančno podučiti o hrvaških razmerah.

Dnevna kronika.

d Klerikalizem med Slovinci v Ameriki. Klerikalci hočejo počasi prepreči s svojimi mrežami vse Slovence v Ameriki. V prvi vrsti hočejo dobiti v svoje roke vse slovenske časopise. Sedaj baje špekulirajo na Sakserjevo tiskarno, banko in njegov list „Glas Naroda“. Baje je za celo tozadevno akcijo — Mohorjeva družba. Bomo videli. Upamo, da je v amerikanskem Slovenstvu dovolj svobodnega duha, da se bo znalo upreti vsem zavrtnim poskusom kranjskega klerikalizma.

d Razpis častnih nagrad „Matica Slovenske“. Matica Slovenska razpisuje s tem a) iz dr. Costove ustanove častno nagrado 200 K za najboljši spis leposlovnega značaja in katerekoli vsebine (obsegati mora vsaj 4 tiskane pole); rok temu natečaju poteče 31. maja 1910; b) iz Jurčič-Tomšičeve ustanove 2 častni nagradi a 200 K za najboljša leposlovna spisa o francoski dobi ali o ilirskih časih Stanka Vraza in Lj. Gaja (temu natečaju poteče rok 1. dec. 1910); obsegati mora vsak spis vsaj 4 pole.

d Zadeva Hofrichter. „N. W. Tagbl.“ poroča, da se je dognalo pri inventuri v lekarni nekoga Hofrichterjevega sorodnika v Šleziji, da je tam naenkrat zmanjkalo precej cijankalija ne da bi vedel lekarnar povedati, kam ga je dal. Tudi drugače se je nabralo več osumljajočih momentov proti Hofrichterju.

Militarizem v ljudskošolskih knjigah. Naučno ministerstvo hoče v ljudskošolska berila vnesti več vojaških povesti in člankov, da bi se patrijotično mišljenje mladine bolj utrnilo in poglobilo. Vojno ministerstvo je že pozvalo različne častnike pisatelje, da bi spisali primerne sestavke.

d Sladkorne cene so se zvišale pri kupčiji na debelo za 1 krono pri 100 kg.

d Avstrijsko-ogrsko banka je imela lansko leto 17.053.691 K 46 v. dobička. Delničarji dobe od tega 12.318.133 K 88 vin. delnice, torej 81 1/4 K za delnico ali 5 8/10 % proti 6 5/10 % lansko leto. Občni zbor banke bo 3. febr.

v Na Angleškem se prično ta teden prve glavne volitve za novo zbornico. Zadnje volitve so bile tekem januarja in februarja 1906, ko so „liberalci“ (proti carinarji) sijajno premagali unijoniste ali konservativce (zagovornike carinske politike), ki so imeli do takrat večino 402 glasov proti 268 liberalnim in delavskim. Unijonisti so bili takrat potisnjeni v manjšino 158 glasov proti 512 glasom liberalne in delavske večine. Kdo bo v sedajni volilni kampanji zmagovalc, tega si danes niti na Angleškem ne upa nihče prerokovati. Ako zmagajo unijonisti

In potem zopet:

I krijuči svoje lice,
meni skoro nehotice
tajno ljubav odkrila . . .
Ančice moja . . .

Neznanemu pevcu se je tresel glas, bil je močan in presunljiv, mehek in čustven . . . Pogledam na ženo, ki se vzdignila od zibelke. Obrnjena k oknu je stala visoko vzravnana, oči so se ji svetile, lica rudela . . . Desnico je nalahno vzdignila, kakor da hoče ukazati mir . . . Bila je krasna, aj kako krasna.

Dalje sledi.

William Ewart Gladstone.

(V spomin stoletnice njegovega rojstva spisal L. Furlani.) Dalje.

V novem parlamentu je hotel Gladstone poskusiti svojo srečo z rešitvijo irskega vprašanja. Predložil je zakonski načrt o podelitvi popolne avtonomije Irskemu v domačih stvareh. Parlament v Dublinu bi odločal tudi o davkih, tikajočih se Irskega. Skupna

vprašanja (vojaška, vnanja politika) bi se reševala v državnem parlamentu v Londonu, v katerem bi pa bili Irski tudi zastopani in bi imeli celo pravico glasovati tudi o vprašanjih, tikajočih se Anglije in Škotskega. To je bilo celo Gladstoneovim osebnim prijateljem preveč. Zamerili so mu tudi, da se o tem zakonu ni prej posvetoval niti z ministerskimi kolegi, da ga je mariveč kar na svojo roko izdelal in predložil. Kaj čuda torej, da je bil odklonjen (1886. l.).

Liberalna stranka, ki je stala do tedaj cela pod Gladstoneovim vodstvom, se je razdelila v dva dela, manjši del se je pod imenom Unionistov pod vodstvom Joseph Chamberlain-a odtrgal ter se je s konservativci združil proti Gladstoneu. Ta stranka nosi še danes to ime in stoji še danes pod vodstvom Chamberlainovim ter tudi danes zagovarja reakcionarsko politiko tarif-reformarjev (protekcijonistov in lordov proti zagovornikom svobodne trgovine).

Vse to pa ni staremu Gladstoneu vzelo poguma do boja in ni mu udušilo želje izvesti one reforme, katere so bile po njegovi vesti in prepričanju potrebne ter neizogibne.

Dne 14. februarja 1893. je predložil „Bill for the better government of Ireland“ (Zakon o boljšem vladanju na Irskem). V novem Home Ralskem zakonu je uvedel vse one reforme, katere so si kritiki prvega načrta želeli, posebno pa je odvzel irskim poslancem v državnem parlamentu pravico glasovati o čisto angleških in škotskih stvareh. V to je bilo čisto opravičen, saj so si Irski svoja domača vprašanja sami reševali v parlamentu v Dublinu, kjer niso imeli Angleži in Škoti ne zastopstva ne upliva. Boj v parlamentu je bil dolg in trd, trajal je nepretrgoma od februarja do septembra. Štiri in osemdesetletni Gladstone je vodil svojo stvar z onim strokovnim znanjem, z ono bistroumnostjo duha, mogočno zgovornostjo in neumornostjo, s katero se

je vedno odlikoval v svojem dolgem življenju. Pravična stvar je v parlamentu zmagala, po dolgem boju je bil zakon sprejet in Gladstone ga je odstopil zbornici lordov v pretres. Lordi se niso dolgo razmišljali. Kakor še vselej dosedaj, porabili so tudi to priliko, da bi uničili, kar je parlament dobrega sklenil. Po štiridnevni debati so zakon zavrgli z ogromno večino v razmerju 10 proti 1!

Utiš te odklonitve je bil po vsem kraljestvu neizmerno mučen. Vse je čutilo, da to ne gre več tako naprej in da treba samovoljnosti lordov napraviti konec. To idejo je izrazil tudi Gladstone sam v svojem zadnjem govoru v parlamentu dne 1. marca 1894. Zbornica je bila natlačena polna, vse je tiščalo v bližino govorniške tribune, s katere je odmeval mogočni glas starega državnika z navadno svežostjo in izrazitostjo.

(Še pride.)

dobi Anglija svojo prvo carino, kar bo revolucioniralo ves dozdajni svetovni gospodarski položaj. Ako pa se vrne z bejišča kot zmagovalka dozdajna vlada, se prične gigantski boj med lordi in demokracijo, boj, kakor ga še moderna doba ni videla.

Štajerske novice.

Shod na Vranskem. Preteklo nedeljo je sklicalo hmeljarsko društvo tudi na Vransko shod hmeljarjev v zadevi zvišanja davka na pivo. Shod je vodil g. Fran Pikel iz Žalca. Govoril je dež. poslanec dr. Kukovec obširno o pomenu zvišanja deželnih naklad na pivo za hmeljarje in pojasnil svoje stališče v deželnem zboru iz kmečkega, hmeljarskega in slovenskega stališča. Govorili so še gg. Apat, Gradt, dr. Karba, nadučitelj Meglič in bar. Wittenbach. Sprejela se je resolucija, ki ostro obsoja stališče dr. Benkovića in Terglava in jima izreka nezaupanje. Dr. Kukovec se je izrekla zaupnica in zahvala!

z Posl. dr. Rybář o pol. položaju. V nedeljo je govoril tržaški poslanec dr. Rybář na javnem shodu pri Sv. Ivanu o političnem položaju. Za nas sta zanimiva pasusa o jugoslov. ministru in o združenju obeh jugoslov. klubov. Dr. Rybář je vstrajal pri tem, naj bi dobili jugoslov. ministra rojaka, s katerim bi se oficijelno priznalo, da smo vsi, od Triglava pa doli do Boke Kotorske samo en narod... Glede druge omenjene zadeve je pa izjavil: „Na Dunaju se dela na to, da bi se oba jugoslovanska kluba, ki sta sedaj združena v „Narodni zvezi“, združila v en sam klub. Govornik se nadeja, da pride do sporazuma.“ K stvari se še povrnemo.

z Za nove železnice. Pod tem zaglavjem priobčuje kranjski dež. glavar Fr. Šuklje v „Slovenec“ svoje nazore o železniških progah, za katere bi se morali Slovenci v prvi vrsti potegovati: transverzalka Radgona-Brežice-Kostanjevica-Novo mesto-Dobropolje-Stari trg-Ilirska Bistrica-Herpelje-Trst; dalje proga Postojna-Col-Ajdovščina; proga Ljubljana-Idrija-Sv. Lucija; konečno progi Polzelo-Kamnik in Mozirje-Gornji grad-Kamnik-Ziri. Šuklje naznanja, da namerava sklicati za 24. t. m. shod zaupnikov vseh prizadetih pokrajin v Ljubljano.

z „Narodna zbirka“ in klerikalci. „Straža“ se jezi nad tem, da se je od Narodne zbirke darovalo za Šentiljski dom ne 6, temveč samo 3 K 10 vin. V oklicu za zbirko se je namreč izrecno reklo, da se bodo klerikalnemu Šentiljskemu domu, ki bo zaprt vsem naprednjakom in narodnjakom in katerega se je stavilo pod protektoratom nemškega stavbarja, naklonili oni zneski, ki se bodo odločno za njega darovali. No — in darovalo se je glasom izkaza 3 K 10 vin. Ostali denar so pa darovali vsi blagi narodni dobrotniki za druge namene — in tem se je tudi denar naklonil. Če klerikalni bratje, pred vsem bogati duhovniki samci niso bolj darežljivi, tega pa gotovo „liberalni“ študentje niso krivi.

z Na naslov tržaške „Edinosti“ je priobčil „Slovenec“ sledečo notico: „Neumnosti piše zopet zadnji čas „Edinost“. Bole jo Orli, S. I. S., naša društva in bogve še kaj, pa čveka o nekem sporazumu. Bodite vendar pametni, gospodje, saj poznate naša načela! Ne delajte si praznih strankarskih upov!“ No, tetka „Edinost“ — kaj smo pa trdili v „Nar. Dnevniku“? Je že tako na tem ljubem svetu, da je vsako delo svojega plačila vredno...

z Iz Celja. Shod celjskih nemških zaupnikov (sliši se, da so se ga udeležili samo mestni očetje) je sklenil, da se pusti dr. Negriju glede glasovan

vanja v zadevi zvišanja deželne doklade na pivo prosta roka. Ta sklep pa nasprotuje sklepu celjske gostilničarske zadruge, katera je vložila prošnjo na deželni zbor, da se naj doklade na pivo ne zvišajo. Vprašamo sedaj celjske gostilničarje, ali jim je več Ballogh in nekateri hujškači ko pa lastna eksistenca?

z Skrivnosti celjske mestne vage. G. M. V. nam pripoveduje: „Prodal sem R-u par volov; tehtali so se najprej pri Jarmerju in so imeli 1200 kg; nato se jih je tehtalo na celjski mestni vagi in so imeli kar 20 kg manj; gospodu M. V. pa to ni šlo v glavo in jih je pustil tehtati še pri Teppeju, kjer pa so imeli 15 kg več kot na mestni, torej samo za 5 kg manj kot pri Jarmerju, kar je pač po preteku nekaj ur razumljivo. G. M. V. zasleduje stvar dalje, ker ne more verjeti, da bi bile vse tehtnice slabe in samo mestna s svojim zapriseženim, znanim Beneschem pravilna. Bomo videli!“

z Politikujoči major. Pred nekaj dnevi se je vršil v tukajšnjem Nemškem domu plesni venček podčastnikov. Mi smo že enkrat pribili, da je za slov. podčastnike nemogoče zahajati v prostore, ker se na najbolj prostaški način zabavlja čez Slovence in se blati stariše, brate in sestre pri 87. pešpolku službeh slovenskih vojakov. Toda tukajšnjemu poveljniku se ni zdelo vredno in potrebno, da bi se na to oziral, ter je podčastnikom nosljajoče naročil, da morajo iti v Nemški dom — reševati gostilne poloma, kaj ne da? Ukaz je ukaz — imel je samo jeden podčastnik pogum, da je nemškemu gospodu komandantu odkrito povedal, da ne pojde v Nemški dom. Tega gospoda nemško-nacionalnega poveljnika si bomo še ob priliki ogledali.

Čitalničarji, pozor! Danes zvečer ob 8. uri se vrši v Čitalnici dražba časopisov. Kdor hoče postati prarnoročnik katerega časopisa, se naj potruži danes k dražbi.

z Ciril-Metodova družba in šolske sestre. Zdi se, da se v zadnjem času zopet množijo slučajji, ko klerikalci in celo duhovniki nastopajo proti Ciril-Metodovi družbi. Zato ne bi škodilo, ko bi se take prenapetosti resno opozorilo, da s takim postopanjem delujejo ne le proti družbi, temveč tudi proti šolskim sestram, ki so od družbe plačane. Ni namreč nobenega dvoma, da so iz narodnega stališča boljše posvetne učiteljice, ki so lahko vedno v živahnem stiku z ljudstvom in ki v kakem pomemčenem trgu ali mestu pomenijo obenem pomnožitev ondotne narodne družbe, kakor pa nune, ki so leto in dan zaklenjene za zidovjem in ki pridejo med ljudstvo k večjemu prositi milodarov. Nihče sicer pri klerikalcih ne bo iskal doslednosti, vzlic temu je skoro komično, ko bi ne bilo tako žalostno, če n. pr. poslanec dr. Verstovšek noče za družbo dati niti vinarja, pač pa svoje otroke mirno pošilja v vrtec, ki ga vzduje „liberalna Družba“. No, čemo še, da bi Ciril-Metodova družba izvajala konsekvence, želimo pa, da se sliši ta glas na obe strani...

z Za „Narodni sklad“ je daroval dr. A. Pregl iz Vuzenice 5 K. Iskrena hvala!

o Iz Braslovč. Tombola, ki jo je priredila naša podružnica Ciril-Metodove družbe, se je nad vse pričakovano krasno obnesla. Dvorana je bila natlačeno polna občinstva, ki je bilo vrlo dobro razpoloženo in komaj čakalo na pričetek tombole. Veselih obrazov so se oglašali zmagovalci in prejemale krasne dobitke. Veže nas prijetna dolžnost, da se najiskrenejše zahvalimo rodoljubnemu občinstvu na mnogobrojni udeležbi. Predvsem se zahvaljujemo slov. tamburaškemu društvu

iz Škal, ki je prihitelo k nam na naše prvo slavlje in nam brezplačno preskrbelo lepo slovansko godbo. Čast jim! Hvala tukajšnjemu pevskeemu društvu za njegovo krasno petje. — Srčna zahvala vsem darovalcem blaga, jestvin, pijače in denarja, tvrdkam in posameznikom, hvala g. Pauru za prepustitev dvorane in njegovemu poslovođu g. Deleji za njegovo požrtvovalno sodelovanje. Končno zahvala vsem cenjenim sodelovalcem in sodelovalkam!

o V Mozirju se je pod predsedstvom c. kr. okr. šol. nadzornika g. Supaneka vršila seja združenih stalnih konferenčnih odborov za okraje Gornji grad in Vransko dne 5. t. m. Sklenilo se je, da bode letošnja uradna učiteljska konferenca za omenjena okraja v mozirski šoli v soboto, dne 9. julija. Obravnavale se bodo sledeče teme: 1. Telesna vzgoja šolske mladine z ozirom na telovadbo, mladinske igre in kopanje. Referenti gg. Marschitz, Burdian, Jakše. Glavni referent g. Marschitz ima do 9. maja t. l. sestaviti teze, ki se pošljejo vsemu učiteljstvu v pogled. 2. Podrobni učni načrt iz prirodopisja za eno do šestrazrednic. Referenti so za enorazrednice gg. Kelc, Zdolšek, za trirazrednice gg. Knaflič, gca Volc, Strmecki, za štirirazrednice gg. Kocbek, Rosenstein, Klemenčič, za petrazrednice gg. Lorber, Loparnik, za šestrazrednice gg. Vrabl, Bizjak, za ekskurendno šolo g. Šijanec. Vsi referenti imajo do 9. maja t. l. poslati svoje referate glavnemu referentu g. Kocbeku, ki ima sestaviti skupen pregled. 3. Poročilo o uspehih roditeljskih sestankov. Poročajo dotični prireditelji.

d V Bočni je imel v nedeljo, dne 2. t. mes. popoldne zadreški krožek gornjegrajskega učiteljskega društva sestanek. Radi zanimive snovi predavanja je prišlo tudi precej Bočanov, Gornjegrajev in Šmarčanov poslušat. Predaval je stud. teh. g. Fran Fischer o modernem zrakovplovstvu. Interesantno je razvijal predpogoje zrakovplovstva ter očrtal temelje, na katerih sloni moderna eronautika in avijatika. Zanimivo je predaval zgodovino zrakovplovstva od prvih poskusov Montgolfierjevih v osemnajstem stoletju do sedanjih Wrightovih in Zeppelinovih uspehov. Predavanje je splošno zelo ugajalo in so poslušalci bili prav hvaležni našemu g. tehniku za skrbno, vestno ter temeljito obravnavo aktualne snovi. Izrazila se je želja, da bi nam g. Fischer še večkrat predaval o predmetih svoje stroke, kar je tudi obljubil.

d Učiteljstvu, ki si naroča potom socijalnega odseka Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic časopise in plačuje tem potem članarino društvom! V naročilnem listu je št. „28 Planinski Vestnik 6 K.“ To bi se moralo glasiti drugače. Za Plan. Vestnik stane naročnina za nečlane 4 K na leto. List pa prejema člani zastoj. Članarina je 6 K na leto. Ako tedaj pošlje kdo 6 K, je to smatrati kot članarino. Vsak tak pa naj objednem pripiše, pri katerej podružnici želi biti član. Na Štajerskem so sledeče podružnice: Savinjska (preds. naduč. g. Kocbek); Šaleška (preds. učit. Koropec) in Posavska. Učitelji, učiteljice — postanite člani Slov. plan. društva! Razun brezplačnega dobivanja Plan. Vestnika, ki se lahko kosa z enakimi listi drugih narodov, ima član še razne ugodnosti tako pri potovanju v planinah itd. Ako pristopite k Slov. planin. društvu potom socijalnega odseka Zveze, plačate vendar le malenkost 50 vin. na mesec.

z Polhovke v „Nemškem domu“ Ptujski Nemci, ki živijo večinoma od slovenskega denarja, niso mogli na

Silvestrov večer ničesar pametnejšega napraviti, kakor se iz Slovencev norčevati! Neki pijani visokošolci nasadili so si na svoje nemške buče „polhovke“, ki so si jih od snažilcev stranišč izposodili, ter so se v polomljeni slovenščini norčevali iz slovenskega jezika in slovenskih mož. Prav je rekel nek ugleden gospod, ki je bil navzoč pri nesramni prireditvi: „To niso akademiki — to so kakademiki!“

z Nemški divjaki v Ptuj. Ptujski „Štajerc“ kar piha od jeze, ker smo o zadnjih nemških divjaštvi na ptujskem kolodvoru poročali v slovenskih časnikih. Slovenci bi seveda po mnenju „Štajerca“ ne smeli izvedeti, kako visoka je ptujska nemška kultura. Ves Ptuj se je zgražal nad nemškimi divjaki, ptujski Nemci sami so imenovali početje teh nemških kulturonošcev veliko „falotstvo“ in zdaj pa pride nemškutarsko trobilo „Štajerc“ ter zagovarja dotične nemške barabe ter pravi, da je „falotstvo“ to, ako kdo piše resnico o ptujskih nemških divjakih. „Gliha pač vkup štrih!“ No, „Štajercu“ še bomo že pokazali, kje je „falotstvo“, na slovenski ali na nemški strani. Dopisnik, ki zna tako lepo za „voglam“ stati — vidi vse.

z Umrl je minulo nedeljo g. Jože Trop, posestnik na Dobravi pri Ormožu. Sin, g. Franc Trop, je korni vikar v Mariboru.

z Občinske volitve v Št. Ilju se prično v četrtek dne 27. januarja.

z Iz Maribora. Vprašanje mestnega gledališča v Mariboru še ni rešeno. Znano je, da je kazinsko društvo odpovedalo 13. dec. p. l. vzdrževanje tega dragega gledališča, ker ne more več izhajati. Najemnina poteče v Veliki noči 1910. Če si hoče mestna občina ohraniti nemško gledališče, potem bo primorana naložiti novo davčno breme.

z Iz Maribora. Nemško trirazrednico v Krčevini obiskuje 186 otrok. Ker pa je nevarnost, da bo vsled naraščajoče zavednosti prebivalstva to število polagoma padalo, so osnovali Nemci za Krčevino posebno šulferajnsko podružnico, ki bi zbiral darove ter lovila slovensko deco.

z Iz Maribora. Nemški občinski odbor občine Leitersberg ni bogve kako prebrisan, ker niti ne ve, da ne sme delati dolgov brez dovoljenja okrajnega zastopa. Nedavno je predložila občina svoj proračun, v katerem pa je deželni odbor našel postojanko, da si je najela občina 3000 kron za pokritje starega dolžnega ostanka za šolske stroške. Župan je dobil dolg nos, okrajni zastop pa je seveda hitro rešil svojega prijatelja in člana iz zadrege ter mu naknadno dovolil ono posojilo.

z Ponesrečil se je včeraj v Mariboru pri podiranju neke hiše v Dravski ulici zidarski polir g. Franc Krampel. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

z Nemeč Spintre bode s 1. febr. navzlic vsem slovenskim protestom nastopil službo na mariborskem učiteljskem. Zanimivo bi bilo, ako bi nam vsemogočni in „najuglednejši“ Slovenski klub sporočil, kaj je kot „zastopnik slov. ljudstva“ v tej zadevi storil. Klerikalno rodoljubje je tako veliko, da ne more biti nobenega dvoma, da ni ostalo le pri „Slovenčevem“ protestu.

Kranjske novice.

o Kranjski deželni zbor se je danes ob 10. uri popoldne zopet sešel. Na dnevnem redu je med drugim tudi poročilo ustavnega odseka o načrtu zakona glede izpremembe občinskega reda in občinskega volilnega reda za deželno stalno mesto Ljubljano.

o Ljubljanski „Slovenec“ cinično priznava, da se odprejo s klerikalnim

načrtom občinskega volilnega reda za Ljubljano Nemcem zopet vrata v ljubljanski obč. zastop. „Ali smo mi Nemce naredili?“ vprašuje list. Da, da, vi z vašim favoriziranjem kranjske šparkase in vsega, kar je nemško na Kranjskem. Mastne službe jim dajete, kranjsko šparkaso pardonirate, na tihem celo podpirate, gimnazije jim spravljate, ljudske šole jim prodajate, kompromise za volitve proti „liberalcem“ ž njimi sklepate, njihove kandidate volite (trg. obrtna zbornica!), Schwarza, ki ponemčuje deželne urade, ščitite, vsepovsod jim greste na roko, da jim je greben zopet visoko vzrastel, in sedaj si upate še drzno-cinično vpraševati, če ste vi Nemce naredili?! — Večjega cinizma v narodnem oziru še nismo doživeli. Iz iste številke „Slovenca“ vsak pazljiv čitatelj tudi posnema, da bodo klerikalci Nemci v ljubljanskem obč. zastopstvu ljubši ko slovenski naprednjaki. Pride tudi za vas, gospoda, dies irae!

o Poročil se je v Ribnici posestnik in trgovec Edvard Prijatelj z gospodično Pavlo Čampa iz Vel. Poljan.

o V Zatičini se je 9. t. m. vršil prvi shod dolenskih krščansko-socialnih železničarjev. „Slovenec“ poroča, da je bil dobro obiskan in da na Dolenjskem ne bo socialna demokracija med železničarji nič opravila.

Primorske novice.

d V cerkvi je streljal nase v Trstu 42letni komisijonar Viktor Contento. V cerkvi sv. Antona je nekaj časa pred altarjem molil, potem se pa iz revolverja ustrelil v levo stran prsi. Prepeljali so ga v bolnišnico Vzrok ni znan.

d 25-letnico škofovanja je 4. t. m. slavil poreško-puljski škof dr. Flapp.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Štajerski deželni zbor.

v Gradec, 11. jan. Dr. Kukovec je danes ob velikem razburjenju Nemcev utemeljeval svoj predlog, da smejo slovenski otroci obiskovati samo slovenske ljudske šole (lex Perek). Predloga seveda večina ni hotela niti odkazati nančnemu odseku. Jutri pride na vrsto dr. Kukovec predlog na odpravo bernje.

Kranjski deželni zbor.

z Ljubljana, 11. jan. Razprava o novem obč. statutu in obč. volilnem redu za Ljubljano pride še le v petek k meritorni razpravi. Sliši se, da namerava nar.-napredna stranka predlagati uvedbo splošne in enake volilne pravice za ljubljanske občinske volitve in pa zakonito določitev slovenskega poslovnega in razpravnega jezika za ljubljanski občinski odbor.

Češki deželni zbor.

v Praga, 11. jan. Deželni maršal knez Lobkovic se poda koncem tega tedna na Dunaj, da se bo pričel pogajati z vlado glede sklicanja češkega deželnega zbora.

Ojačenje čeških radikalcev.

v Praga, 11. jan. Med narodnimi socialci in radikalnimi državnoopravniki se vrše pogajanja glede fuzije. — Oboji se hočejo skupno postaviti po robu Mladočehom, kateri so se v zadnjem času začeli zopet zelo živahno gibati.

Grof Khuen Hedervary na površju.

z Dunaj, 11. jan. Danes ob 9. uri zjutraj je sprejel cesar v audijenco grofa Khuen-Hedervarya in mu je po-

Priporočamo našim gospodinjam pravi :FRANCXOV: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

41 Zvezna št. V 1901, 5-9-1 V

veril sestavo novega kabineta. S tem je Lukacseva misija končana. Khuen bo dobil polnomočje za razpis novih volitev.

Anarhisti v Lizboni.

Lizbona, 11. jan. Policija je prišla na sled skrajno rafinirani zaroti proti kralju. Izvršilo se je več hišnih preiskav in zaprlo 40 oseb, med njimi stare anarhiste, ki so se udeležili že napada na kralja Karla. Po mestu vlada velikansko razburjenje.

Po svetu.

o Bogate vdove v Ameriki. V Združenih državah Sev. Amerike živi 12 starših in mlajših vdov, ki imajo vrednosti 1 milijardo 840 milijonov kron. Neki severoameriški računar je izračunal, da bi teh 12 vdov lahko kupilo celo mesto Chicago in še dalo 160 milijonov kron v hranilnice. Ali kupile bi lahko 14 krat prestolnico Berlin in bi povrh tega še z obrestmi svojega denarja lahko pokrivali vse stroške Berlina. Ali: poplačale bi lahko vse dolgove Švice, Bolivije, Nicaragua, Chileja, Kolumbije, Kube, Perzije, Peruja, Sijama in Venezuele, poleg tega pa še obresti državnih dolgov Norveške, Nizozemske, Grške, Rumunske, Kanade in raznih drugih držav. Z bogastvom teh udov bi se lahko pokupile vse tovarne Nove Anglije. Nizozemska izdaja za svojo stalno vojsko 38.000 vojakov in za svojo vojno mornarico 72 ladij in 10.750 mornarjev komaj polovico obresti, ki jih nese imetje teh 12 vdov. S tem premoženjem bi se lahko vzdrževali armadi dveh največjih držav 4 jeko dolgotrajni vojski. In tako dalje! Ko bi mi Slovenci imeli vsaj eno teh 12 vdov, ki bi znala svoje imetje uporabljati v narodne namene!

o Vzrok požarja v atenskem kraljevem gradu je bila prezakurjena peč. — Grad kot državna last ni bil zavarovan.

v Spuščen srbska vohuna. Iz Dubrovnika poročajo, da so spustili srbska častnika Vučkova in Čukovca, katera so v Novem prijeli zaradi vohunstva. Preiskava proti častnikoma ni ničesar obtežilnega dognala.

o Cook — slepar. Ker se je sedaj jasno dokazalo, da je Cook s svojim odkritjem severnega tečaja le sleparil, je dala javna knjižnica v Bostonu spraviti njegova dela v oddelku za literarne sleparije.

o Moderni Job. V vasi Csanađpá-lota bl. Budimpešte je umrlo bogatemu posestniku Blasku 5 sinov na jeden dan, in sicer v presledkih ene ure. V vasi razsaja davica. Fantje so stari od 12 do 19 let. Oče in mati sta vsled žalosti zblaznela.

Konec Sodome in Gomorre. Lansko leto je poslalo amerikansko Jale vseučilišče posebno ekspedicijo k Mrtvem morju. O rezultatu te ekspedicije piše sedaj dr. Huntington nad vse zanimivo v Harperjevem „Magazinu“. Odposlanstvu se je namreč posrečilo nekoliko pojasniti znano svetopisensko povest o poginu Sodome in Gomorre. O tej stvari so se že napisale debele knjige. Nekateri so skušali dokazati, da Sodome in Gomorresploh ni bilo, drugi, da si je njihov konec razlagati tako, da so iz zemlje privreli petrolejni vreli, ki so potem užgali. Da, niti vedelo se ni, na kateri strani Mrtvega morja ste mesti pravzaprav stali. Po svetopisemskem poročilu sta se nahajala Abraham in Lot pri Betelu, deset milj severno od Jeruzalema, ko sta se ločila. „Takrat je povzdignil Lot svoje oči in pregledal celo jordansko okolico. Kajti poprej ko je gospod Sodomo in Gomorro uničil, je bil ta kraj bogat na vodi tje do Zoarja, in vrt, podoben Egiptu.“ Ko je pa gospod uničil to k. ajino z ognjem in žveplom, se Lot ni upal ostati niti pri Zoarju in je ostal v neki jami z obema hčerkama. Ekspedicija je sedaj dognala nele, kje je tisti vulkan, ki je bljuval iz sebe ogenj in žveplo, temveč

je našla najbrž tudi tisto luknjo, v katero se je Lot zatekel. Našla je namreč na nekem kraju, ki se imenuje dandanes El Ghuttar, veliko, prastaro jamo, najbrž še iz časov patrijarhov, in sicer blizu nekdanjega Zoarja. Amerikanski učenjak jo mnenja, da je svetopisemsko poročilo, kar se izbruh tega vulkana in njegovih posledic tiče, resnično.

v Obesil se je v Žižkovu pri Pragi 30 letni katehet na tamošnji ljudski šoli, Stanislav Gärtner.

v Pravda proti italjanskim veleizdajnikom se ne vrši na južnem Tirolskem temveč na Dunaju. Glavni krivci so itak ušli čez mejo. Zaprt je bančni uradnik Colpi s svojo ženo in sestrami, od katerih je jedna učiteljica, in nekateri ljudje, pri katerih se je našlo mnogo dinamita.

v Razdivjan vojak. Blizu vasi Jablonu na Poznanjskem je napadel neki vojak železniškega čuvaja, ga oropal in umoril njega, ženo in tri otroke.

v „Krvave solze“. Ali so se v resnici kedaj pretakale? Pri pesnikih jih najdemo pogosto in o krvavih solzah se že govori pri starih narodih. Vendar pa med nami ne bode nikogar, ki bi kedaj videl enega ali drugega od prevelike žalosti pretakati krvave solze. Francoski zdravnik dr. de Micas je sedaj natančno to zadevo preiskal in prišel do sklepa, da so krvave solze vendarle mogoče. Sicer pa pozna tudi zdravniška veda le redke slučaje, v katerih prodre med solze kri in jih pordeči. Včasih se to zgodi ob jednem s krvavenjem noso. Kri teče po nosnicah in si išče naravnega izhoda; tedaj prodre tudi v žlezice za solze. Pa to se zgodi le redko kedaj. Včasih tečejo krvave solze tudi pri vnetjih v očesu.

o Presenečeni kvartopirci. V Kolinu ob Reni je v noči 6. jan. policija zasledila 4 lokale, kjer se je igralo za visoke svote. 4 kvartopirce, katere so že večkrat dobili pri hazardnih igrah, so zaprli. Policija je tudi konfiscirala velike svote priigranega denarja.

Zlato so našli turški inženirji bl. Mekke. — Turška vlada je že poslala svoje strokovnjake, da bodo kraj preiskali, potem pa kani vlada sama začeti s kopanjem zlata.

o Generalna stavka v Barceloni, katero so pripravljali anarhisti, ni izbruhnila, dasiravno vlada ni izpustila zaprtih socialistov. V mestu je zbrana sila mnogo vojaštva.

z Stoletni starec — nikdar bolan. V Lincolnu na Angleškem je pred nekaj dnevi umrl Rikard Smith, ki je lani slavil svojo stoletnico. Celo življenje ni rabil nikdar zdravnika in zdrvil. Hranil se je jako preprosto ter je vedno dejal, da vsakdo, ki ne je več nego mu telo neobhodno potrebuje, lahko doseže tako starost. — Angleško časopisje pa še piše o nekem drugem starčku, Aenri Johnsonu v Granthamu, ki je na Božič slavil 103-letnico.

z Nesreča v tvornici sodavice. V sodavični tovarni Müllerja v Hrušovi so bili od strupenih plinov usmrčeni trije delavci, 10 pa jih je bilo težko ranjenih.

Društvene vesti.

v Kmetijsko bralno društvo Ložnica pri Žalcu ima v nedeljo dne 16. jan. t. l. v gostilni g. Andreja Zagode na Zgornji Ložnici ob 3 uri popoldan svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora za l. 1909, 2. podučni govori, 3. dopolnilna volitev odbora. 4. slučajnosti. Odbor.

v Iz Maribora. Občni zbor kluba „Narodni Pipec“ ni 20. tm. kakor se je pomotoma poročalo, ampak 30. tm. Gotovo bo udeležba sijajna.

o Iz Vranskega. Podružnica C. M. družbe na Vranskem priredi v nedeljo dne 23. t. m. veselico, na katero že zdaj opozarjamo. Več prihodnjič.

o Občni zbor Kmetijske podružnice za Zadrebško dolino se vrši v ne-

deljo dne 16. januarja 1910 ob 3. uri pop. v gostilni gospe Marije Mikuš v Gornjem gradu po sledečem vsprejedu: 1. Otvoritev po predsedniku. 2. Predavanje potov. učit. g. Fr. Goričana. 3. Tajnikovo poročilo o delovanju podružnice l. 1909. 4. Blagajnikovo poročilo. 5. Volitev dveh pregledovalcev računov. 6. Volitev delegatov za glavno zborovanje c. kr. kmetijske družbe. 7. Vplačevanje udnine in vsprejemanje novih udov. 8. Razni predlogi za glavno zborovanje c. kr. kmetijske družbe. 9. Slučajnosti. K prav obilni udeležbi vabi vse ude podružnice in prijatelje kmetijstva odbor.

Tržne cene.

10. januarja.

Dunaj. Borza za poljedelske produkte. Iz Amerike došla poročila o znižanju cen niso vplivala na tendenco. Lastniki so zvišali cene pri pšenici za 10—15 vin., rž se je trdno držala, ječmen je bil slab, oves in kuruza sta bila trdna.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 152 do 153 v. mlade težke 156 do 160 vin., mlade, srednje 156 do 160 v. mlade, lahke 156—158 vin. zaloga 22.473 komadov. Prignano 201 komad, odgnano 328. Ostalo torej 22.346 komadov. Tendenco živahnejša.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'25, pšenica za maj K 14'03, pšenica za oktober K 11'92. rž za april 9'92. rž za oktober K 8'96, oves za april 7'65, oves za oktober K 8'96, kuruza za maj 6'67, ogrščica za avgust — Pšenice se zmerno ponuja in kupuje. Tendenco trdna, promet 8.000 q. Vreme mrzlo.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Piles prompt K 36 1/4 do K 37—, za jan.-marec K 36 1/4 do K 37 1/4. Tendenco: stalna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 29 80, nova kampanja kron 25 10. — Tendenco trdna. Vreme: megleno.

Dobro izurjena

prodajalka

se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga

Ekonom

tehnično in praktično izurjen, 28 let star, obeh deželnih jezikov zmožen išče službo v veleposestvu ali v graščini. Dobro izurjen v poljedelstvu, vrtnarstvu, živinoreji, vinarstvu, mlekarstvu in drugem, z dobrim spričevalom, želi vstopiti do 1. svečana 1910. Dopisi se naj pošljejo pod: „**Ekonom 250**“ poste restante Laški trg, Štajersko. 14 2 2

Blagajna

National še prav malo rabljena, katera je bila pri nekem konkurzu kupljena, se prav po ceni proda pri lastnik-u, Luka Senica trgovec, Sevnica. 28 3-3